

**LIETUVOS RESPUBLIKOS TECHNOLOGIJŲ IR INOVACIJŲ ĮSTATYMO
NR. XIII-1414 9, 10, 11, 12, 15, 19, 21 IR 26 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO,
LIETUVOS RESPUBLIKOS MOKSLO IR STUDIJŲ ĮSTATYMO NR. XI-242 9, 14 IR
21 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS
UŽIMTUMO ĮSTATYMO NR. XII-2470 12¹ STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO,
LIETUVOS RESPUBLIKOS PROFESINIO MOKYMO ĮSTATYMO NR. VIII-450 2, 6,
7, 10, 12, 13, 14, 15, 17, 18, 19, 20, 22, 23, 25, 26, 27, 31, 32, 36, 40 IR 41 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO ĮSTATYMO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS
ĮSTATYMO NR. I-464 PAPILDYMO 30² STRAIPSNIŲ ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Įstatymų projektų rengimą paskatinusios priežastys, parengtų projektų tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos technologijų ir inovacijų įstatymo 26 straipsnio 2 dalyje numatyta iki 2019 m. liepos 1 d. Mokslo ir studijų stebėsenos ir analizės centro (toliau – MOSTA) pavadinimą pakeisti į pavadinimą „Mokslo, technologijų ir inovacijų stebėsenos ir analizės centras“, atsižvelgiant į šio įstatymo 15 straipsnyje priskirtas funkcijas – teikti Mokslo, technologijų ir inovacijų tarybai (toliau – Taryba) įrodymais grįstą analitinę informaciją, reikalingą jai pavestoms užduotims ir Tarybos sekretoriato funkcijoms atlikti. Taryba užtikrins horizontalios Mokslo, technologijų ir inovacijų srities (toliau – MTI) politikos koordinavimą tarp sektorinių ministerijų, strateginį jos valdymą ir įgyvendinimą. Nuo 2019 m. sausio 1 d. įsigaliojus Technologijų ir inovacijų įstatymui, MOSTA vykdo ne tik mokslo ir studijų, profesinio mokymo ir užimtumo sričių, bet ir technologijų ir inovacijų srities analitinės ir ekspertinės institucijos veiklą, todėl siekiant labiau atspindėti jos veiklą, prisidedančią prie įrodymais grįstos politikos formavimo ir įgyvendinimo, siūloma pakeisti jos dabartinį pavadinimą į pavadinimą „Viešoji įstaiga Vyriausybės strateginės analizės centras“ ir pagrindines Mokslo ir studijų įstatyme MOSTA veiklą reglamentuojančias nuostatas perkelti į Vyriausybės įstatymą. O Technologijų ir inovacijų, Mokslo ir studijų ir Profesinio mokymo įstatymų reguliavimo srityse siūloma numatyti specialiąsias MOSTA funkcijas.

Įstatymų projektuose, išskyrus Mokslo ir studijų įstatymą, taip pat tikslinamas Ūkio ministerijos pavadinimas, kuris nuo 2019 m. sausio 1 d. yra pakeistas į pavadinimą „Ekonomikos ir inovacijų ministerija“ ir Švietimo ir mokslo ministerijos pavadinimas, kuris nuo 2019 m. sausio 1 d. yra pakeistas į pavadinimą „Švietimo, mokslo ir sporto ministerija“, atitinkamai tikslinami ir ministrų pareigų pavadinimai.

Įstatymų projektų tikslas – suderinti MOSTA veiklos teisinį reglamentavimą, pavadinimą ir valdymą su įstatymuose apibrėžta MOSTA veikla, atlikti redakcinius patikslinimus, susijusius su ministerijų pavadinimų pakeitimu.

Įstatymų projektų uždaviniai – atsisakyti perteklinio teisinio reguliavimo ir besidubliuojančių veiklų.

2. Projektų iniciatoriai ir rengėjai

Įstatymų projektus parengė Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymų projektuose aptarti teisiniai santykiai

Šiuo metu aptarti teisiniai santykiai reglamentuojami Mokslo ir studijų įstatyme (9, 14, 21 str.), Užimtumo įstatyme (12¹str.), Profesinio mokymo įstatyme (32 str.) ir Technologijų ir inovacijų įstatyme (15 str., 26 str.). MOSTA veikla:

- Mokslo ir studijų įstatymo 21 str. 3 dalyje numatyta, kad MOSTA atlieka mokslo, studijų ir inovacijų stebėseną, renka duomenis, juos apdoroja ir vertina, rengia strategines įžvalgas, teikia rekomendacijas Seimui ir Vyriausybei dėl šių sričių politikos formavimo ir tobulinimo bei jos įgyvendinimo.

- Užimtumo įstatymo 12¹ str. nurodoma, kad MOSTA yra atsakinga už užimtumo stebėseną, kuri apima Lietuvos gyventojų užimtumo būklės, kaitos, tendencijų vertinimą, atsižvelgiant į valstybės, savivaldybių, visuomenės ir ūkio poreikius; Lietuvos gyventojų užimtumo prognozavimą; užimtumo statistinių duomenų rinkimą, apdorojimą ir statistinės informacijos skelbimą.

- Profesinio mokymo įstatymo 32 str. nustatoma, kad MOSTA profesinio mokymo srityje vykdo profesinio mokymo ir žmogiškųjų išteklių stebėseną; atlieka kvalifikacijų poreikio prognozavimą ir rengia strategines išvalgas; teikia strategines rekomendacijas dėl specialistų rengimo profesinio mokymo įstaigose ir atlieka šių rekomendacijų įgyvendinimo stebėseną.

- Technologijų ir inovacijų įstatymo 15 str. numatyta, kad MOSTA teikia Tarybai įrodymais grįstą analitinę informaciją, pasiūlymus aktualiais sisteminiais klausimais (valstybės, mokslo, technologijų ir inovacijų politikos formavimo ir strateginio valdymo), reikalingus Tarybai jai pavestoms užduotims atlikti, atlieka Tarybos sekretoriato funkcijas ir kitas Mokslo ir studijų įstatyme nustatytas funkcijas.

MOSTA pavadinimas:

- Šiuo metu MOSTA pavadinimas yra vienodas 3 iš 4 jos veiklą reglamentuojančių įstatymų – Mokslo ir studijų, Užimtumo ir Profesinio mokymo. Pavadinimo keitimas yra inicijuotas Technologijų ir inovacijų įstatyme, kurio 26 str. 2 dalyje numatyta, kad MOSTA pavadinimas turi būti pakeistas į pavadinimą „Mokslo, technologijų ir inovacijų stebėsenos ir analizės centras“, tačiau šiame įstatyme numatytas pavadinimas yra per siauras, neatspindi visų atliekamų funkcijų turinio.

MOSTA valdymas:

- Šiuo metu Mokslo ir studijų įstatymas nustato, kad MOSTA kolegialus patariamasis organas yra taryba, kuri pataria įstaigos direktoriui, tačiau įstatymo projekte siūloma šios nuostatos atsisakyti, kadangi pagal Viešųjų įstaigų įstatymo 9 straipsnio 7 dalį viešosiose įstaigose kolegialaus valdymo organo sudarymas nėra privalomas, o gali būti numatomas viešosios įstaigos savininko teisės ir pareigas įgyvendinančiam subjektui ir viešosios įstaigos įstatuose. Taip pat kolegialių viešosios įstaigos organų narių skaičius, kompetencija, šių organų narių rinkimo ir atšaukimo tvarka nustatoma viešosios įstaigos įstatuose.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

1. Pakeisti MOSTA pavadinimą į pavadinimą „Viešoji įstaiga Vyriausybės strateginės analizės centras“, kuris labiau atitinka naujas šios įstaigos veiklas ir tikslus, ir atitinkamai jį pakeičiant patikslinti visus įstatymus, kuriuose minimas MOSTA pavadinimas: Technologijų ir inovacijų įstatymo 15 str. ir 26 str. 2 d., Mokslo ir studijų įstatymo 9, 14 ir 21 str., Užimtumo įstatymo 12¹ str., Profesinio mokymo įstatymo 32 straipsnį.

2. Vyriausybės programos įgyvendinimo plane, patvirtintame Vyriausybės 2017 m. kovo 13 d. nutarimu Nr. 167 (toliau – Planas), Vyriausybė yra suplanavusi įsteigti įrodymais grįsto valdymo kompetencijų centrą, kuris atliktų išlaidų ir naudos analizę strateginiais klausimais ar kitus sisteminius vertinimus (Plano darbo Nr. 3.1.5 7 veiksmas). Atitinkamai centras steigiamas MOSTA pagrindu. Viena iš esminių numatomo centro funkcijų – atlikti nepriklausomą (išankstinių prielaidų nepaveiktą) analizę ir pateikti Vyriausybei duomenis bei informaciją, reikalingus pagrįstiems ir visapusiškai pamatuotiems sprendimams priimti. Kadangi Vyriausybė sprendimus priima visose viešosios politikos srityse, numatoma, kad centro kompetencijos nuosekliai augs ir prireikus duomenų sprendimui priimti centro atliekami vertinimai gali apimti visų ministrų valdymo sritis. Kadangi centro veikla bus horizontalaus pobūdžio ir nesaistoma baigtinio sąrašo viešosios politikos sričių, siūloma įstatymų lygmeniu apibrėžti centro funkcijas Vyriausybės įstatyme, papildant Vyriausybės įstatymą 30² straipsniu, kuriame nustatomos horizontalios centro funkcijos, apimančios visas galimas politikos sritis. Atitinkamai specialiuosiuose įstatymuose – Technologijų ir inovacijų, Mokslo ir studijų, Profesinio mokymo, Užimtumo – nustatomos atitinkamų sričių specialiosios centro funkcijos.

3. Atsižvelgiant į siūlomus MOSTA veiklų ir tikslų pakeitimus, kurie siejami ne tik su mokslo ir studijų sritimis, bet ir su technologijų ir inovacijų sritimis, pagrindines Mokslo ir studijų įstatyme MOSTA veiklą reglamentuojančias nuostatas perkelti į Vyriausybės įstatymą. Vyriausybės įstatymo 30² straipsniu siūloma:

- numatyti, kad viešojo įstaiga Vyriausybės strateginės analizės centras (toliau – Įstaiga) taptų ekspertine institucija, teikiančia Vyriausybei ir politiką formuojančioms institucijoms nepriklausomą tiriamąją veiklą grįstą informaciją;
- numatyti, kad Įstaiga telkia valstybės institucijų ir įstaigų, kitų organizacijų turimas analitines kompetencijas į bendradarbiavimo tinklą ir koordinuoja šio tinklo veiklą;

Bendradarbiavimo tinklo (toliau – Tinklas) misija yra teikti įrodymais grįstus dokumentus ir analitinę informaciją Vyriausybei aktualiais sisteminių ir horizontalių reformų klausimais ir taip padėti Vyriausybei formuoti viešąją politiką, priimti sprendimus ir stebėti jų įgyvendinimą Vyriausybės prioritetinėse srityse. Sutelktomis Tinkle dalyvaujančių institucijų kompetencijomis siekiama pagerinti struktūrinių reformų bei viešosios politikos strateginių sprendimų kokybę Vyriausybės lygiu, atliekant išlaidų naudos analizę ir sisteminius vertinimus strateginiais klausimais priskirtose viešosios politikos srityse (žmogiškųjų išteklių konkurencingumo didinimo, geresnio reglamentavimo, mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros ir inovacijų konkurencingumo didinimo, šešėlinės ekonomikos masto ir įtakos vertinimo ir kitose srityse); siekti tobulinti Vyriausybės ir ministerijų pajėgumą sprendžiant ilgojo laikotarpio ir horizontalius strateginius klausimus, taip pat skatinti inovacijas formuojant politiką ar įgyvendinant valstybės uždavinius; suformuoti vientisą įrodymais grįstos viešosios politikos praktiką nacionaliniu lygiu.

4. siekiant geriau atsižvelgti į valstybės poreikius ir išvengti perteklinių ir besidubliuojančių veiklų, praplėsti Įstaigos veiklą technologijų ir inovacijų srityse, o Mokslo ir studijų įstatymo 21 str. 4 dalies 9 punkte išvardytas Įstaigos veiklas sujungti į 4 naujus punktus.

5. atsisakyti perteklinio teisinio reguliavimo, kuris dubliuoja Viešųjų įstaigų įstatymo nuostatas.

6. Taip pat, atsižvelgus į derinimo metu gautas institucijų pastabas:

- tikslinama Technologijų ir inovacijų įstatymo 19 straipsnio 2 dalis, atsisakant pavedimo Vyriausybei nustatyti principus, kaip klasteriams skiriamas valstybės finansavimas ir kitos skatinimo priemonės, kadangi finansavimo ir kitų skatinimo priemonių skyrimo klasteriams pagrindiniai principai jau yra nustatyti Lietuvos klasterių plėtros koncepcijoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2017 m. spalio 12 d. įsakymu Nr. 4-601;

- tikslinamos Profesinio mokymo įstatymo 27 straipsnio 2, 5, 6 ir 9 dalys, atsižvelgiant į Viešojo sektoriaus įstaigų sistemos tobulinimo gairių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. gegužės 16 d. nutarimu Nr. 495, 12 punkte nustatytus reikalavimus, funkcijų formuluotės išdėstomos kaip konkreti, aiški ir išmatuojamais rezultatais įvertinama veikla, 2 ir 6 punktuose išbraukiamos neaktualios ir perteklinės dalys, o 5 punktas išbraukiamas, nes tai nėra ekonomikos ir inovacijų ministro valdymo sritis ir ekonomikos ir inovacijų ministrui nėra priskirtų mokymo įstaigų, kuriose teisės aktų nustatyta tvarka įgyvendinamos valstybės kaip savininkės ar dalininkės teisės ir pareigos.

- tikslinamos Profesinio mokymo įstatymo 14 straipsnio 5 ir 15 dalys, atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2019 m. gegužės 20 d. išvadoje Nr. NV-1378 pateiktas 3.1 ir 3.3 pastabas dėl **Projekto – 3**, t. y. suvienodinamas terminas, per kiek dienų nuo dokumentų gavimo dienos informuojamas siekiantis patikslinti licenciją fizinis ar juridinis asmuo, kai dokumentai pateikti netinkamai įforminti, o 15 dalyje išbraukiamas žodis „įsigaliojimo“.

Įstatymų projektuose siūloma nustatyti įstatymų įsigaliojimo data – 2019 m. liepos 1 d.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai, galimos neigiamos priimtų įstatymų pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 15 straipsnio 1 dalimi ir atsižvelgiant į tai, kad įstatymų projektais nenumatoma reglamentuoti iki tol nereglementuotų santykių, teisinis reguliavimas nekeičiamas iš esmės, numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas neatliekamas.

Neigiamų priimtų įstatymų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimti įstatymai turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Įstatymai neturės neigiamos įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai.

7. Kaip įstatymų įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Įstatymai neturės įtakos verslo sąlygoms ir jo plėtrai.

8. Įstatymų inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus būtina pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Siekiant tinkamai įtraukti naują teisinį reguliavimą į teisinę sistemą, teikiami visų įstatymų, kuriuose minimas MOSTA pavadinimas ir jos funkcijos, pakeitimų projektai:

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstatymo Nr. I-464 papildymo 30² straipsniu įstatymo projektas.

2. Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 9, 14 ir 21 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas.

3. Lietuvos Respublikos technologijų ir inovacijų įstatymo Nr. XIII-1414 9, 10, 11, 12, 15, 19, 21 ir 26 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas.

4. Lietuvos Respublikos profesinio mokymo įstatymo Nr. VIII-450 2, 6, 7, 10, 12, 13, 14, 15, 17, 18, 19, 20, 22, 23, 25, 26, 27, 31, 32, 36, 40 ir 41 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas.

5. Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymo Nr. XII-2470 12¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projektas.

9. Ar įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymų projektų sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymų projektai parengti laikantis Valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas. Projektuose nenustatomos naujos sąvokos.

10. Ar įstatymų projektai atitinka Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas bei Europos Sąjungos teisės aktus

Įstatymų projektai neprieštarauja Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir atitinka Europos Sąjungos teisės aktus.

11. Jeigu įstatymams įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, kas ir kada juos turėtų priimti

Iki numatomų įstatymų įsigaliojimo dienos turės būti pakeisti Mokslo ir studijų stebėsenos ir analizės centro įstatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2016 m. lapkričio 16 d. nutarimu Nr. 1151 „Dėl biudžetinės įstaigos Mokslo ir studijų stebėsenos ir analizės centro pertvarkymo į viešąją įstaigą ir turto investavimo“.

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymams įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Priėmus įstatymų projektus neigiamo ar teigiamo poveikio valstybės biudžetui nenumatoma. Savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų įstatymų projektams įgyvendinti poreikio nenumatoma.

13. Įstatymų projektų rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Rengiant įstatymų projektus specialistų vertinimų ir išvadų negauta.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas ir sritis

„Viešoji įstaiga Vyriausybės strateginės analizės centras“, „Mokslo ir studijų stebėsenos ir analizės centras“, „MOSTA“, „MOSTA pavadinimo keitimas“

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra

Ekonomikos ir inovacijų ministras

Virginijus Sinkevičius